

BOSNA I HERCEGOVINA
Ministarstvo komunikacija i prometa
Direkcija za civilno zrakoplovstvo

A

C

D

E

B

**PRAVILNIK O UVJETIMA KOJE
MORA DA ISPUNJAVA CENTAR ZA
OBUKU ZRAKOPLOVNOG
STRUČNOG OSOBLJA NA
AERODROMU**

BHDCA

Datum: 7. ožujka 2007.g.
Referentni broj: 02-292.3-214-1/07
Jezik: hrvatski

Na temelju članka 16. i članka 61. stavak 1. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02), članka 6. stavak 1. i članka 14. Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 2/04), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK

O UVJETIMA KOJE MORA DA ISPUNJAVA CENTAR ZA OBUKU ZRAKOPLOVNOG STRUČNOG OSOBLJA NA AERODROMU

DIO PRVI - UVODNE NAPOMENE

Članak 1.

(Predmet)

Ovim Pravilnikom propisuju se uvjeti koje mora da ispunjava centar za obuku zrakoplovnog stručnog osoblja na aerodromu, koje obavlja poslove od značaja za sigurnost zračne plovidbe i druge poslove, kao i postupak dobijanja odobrenja za rad centra za obuku.

Članak 2.

(Pojmovi)

Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovome Pravilniku imaju slijedeće značenje:

- a) *Centar za obuku stručnog osoblja*, predstavlja organizacijski dio aerodroma, koji je organiziran, opremljen, kadrovski osposobljen, ispunjava propisane uvjete za rad i kome je Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BHDCA) izdala odobrenje za provođenje obuke kadrova na aerodromu;
- b) *Obučenosť*, predstavlja razina znanja i sposobnosti za obavljanje stručnih poslova u zračnom prometu kojom se ne stječe stupanj stručne spremlje;
- c) *Potvrda o obučenosťi (Certificate)*, predstavlja dokumenat kojim se dokazuje stručna osposobljenost osobe za obavljanje određenih poslova prihvata i otpreme zrakoplova, putnika i stvari ili drugih poslova od značaja za sigurnost zračne plovidbe;
- d) *Odobrenje (Approval)*, predstavlja dokumenat koji ukazuje na posebne uvjete, prava i ograničenja osobe koja obavlja posebne poslove na manevarskim i drugim površinama na aerodromu;
- e) *Uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti kandidata*, je dokumenat kojim se dokazuje da imatelj uvjerenja ispunjava propisane zdravstvene uvjete o sposobnosti kandidata;
- f) *Predavač teorijske obuke*, je osoba koja ispunjava propisane uvjete za provođenja teorijske obuke u centru za obuku;
- g) *Instruktor za teorijsku i praktičnu obuku*, je osoba koja ima potvrdu o obučenosťi, određeno iskustvo, položen poseban ispit za instruktora, izdatu potvrdu za obavljanje poslova instruktora i koja obavlja poslove obuke kandidata;
- h) *Kandidat*, je osoba koja se stručno osposobljava za stjecanje potvrde o obučenosťi za obavljanje određenih stručnih poslova.

Članak 3.

(Djelatnosti centra za obuku)

(1) Zrakoplovno stručno osoblje koje obavlja poslove od značaja za sigurnost zračne plovidbe (safety), zaštitu zračnog prometa (security) kao i druge poslove na aerodromu, obučava se u

---

ovlaštenom centru za obuku na aerodromu ili organizaciji za obavljanje usluga, prema programu i odobrenim planovima stručnog osposobljavanja.

(2) Centar za obuku planira, organizira, provodi obuku i ispite stručnog osoblja i izdaje uvjerenja o položenom ispitu za stjecanje, produženje i obnavljanje potvrde ili odobrenja.

(3) Operator aerodroma, na temelju uvjerenja o položenom ispitu i druge propisane dokumentacije, izdaje, produžava i obnavlja potvrde o obučenosti i odobrenja za rad.

Članak 4.

(Vrste obučavanja)

(1) **Temeljna obuka**, koju obavlja kvalificirano i ovlašteno osoblje centra za obuku, provodi sukladno programu stručnog osposobljavanja, osoblje koje obavlja poslove od značaja za sigurnost zračne plovidbe na aerodromu, kroz teorijsko i praktično osposobljavanje na radnom mjestu, radi polaganja ispita za stjecanja potvrda o obučenosti, instruktorskih potvrda i odobrenja za rad.

(2) **Specijalistička obuka**, koju obavljaju ovlašteni instruktori imenovani od proizodača ili isporučitelja opreme, ili ovlašteno osoblje Centra za obuku, provodi se prema posebnom planu i programu, radi obuke osoblja u slijedećim slučajevima:

- a) uvođenja nove opreme, tehničkog sredstava;
- b) izmjenama u procedurama i tehnologijama rada;
- c) tehničkim promjenama opreme, sustava ili uvjeta rada.

(3) **Periodična obuka**, provodi se prema posebnom programu i planu radi:

- a) obnavljanja i proširivanja znanja sa cjelokupnim osobljem;
- b) podizanje kakvoće rada i sigurnosti na veću razinu;
- c) osiguranje kakvoće rada i obučenosti za različite zahtjeve zračnih prijevoznika i vremenske i radne uvjete.

(4) Periodičnu obuku provodi ovlašteno osoblje centra za obuku, kroz specijalističke tečajeve s ciljem osposobljavanja osoblja za uže specijalnosti:

- a) Protupožarna zaštita s uposlenim osobljem;
- b) Rad s opasnim materijama;
- c) Rad na poslovima zimske službe;
- d) Osnove sigurnosti u zračnoj luci;
- e) Postupci u izvanrednim situacijama na aerodromu;
- f) Rad na tehničkim sustavima.

(5) **Obuka za obnavljanje**, provodi se sukladno planu i programu radi:

- a) obnavljanja znanja kod dužeg prekida ili odsustvovanja sa posla kada nije isetkla valjanost potvrde o obučenosti ili odobrenja za rad;
- b) obnavljanje znanja pred produženje i obnavljanje potvrde ili odobrenja.

---

(6) **Provjeravanje**, provodi se radi provjere osposobljenosti tijekom i na završetku obuke, kao i tijekom obavljanja poslova.

DIO DRUGI - UVJETI KOJE MORA ISPUNJAVATI CENTAR ZA OBUKU

Članak 5.

(Opći uvjeti koje mora ispunjavati centar za obuku)

- (1) Centar za obuku mora imati:
  - a) bazni aerodrom sa izgrađenom infrastrukturom za odvijanje javnog prometa;
  - b) potrebnu organizacijsku strukturu sa rukovodećim i stručnim kadrovima za provođenje teorijske i praktične obuke;
  - c) prostorije (učionice) ili kabinete, za održavanje teorijske obuke i smještaj uređaja, opreme, učila, školske dokumentacije, koje trebaju biti posebna građevinska cjelina i moraju se osigurati za period provođenja obuke;
  - d) prostor - terminal i poligon koji omogućava uspješno izvođenje praktične obuke, ovisno od vrste obuke za koju se koristi kao i odgovarajuću opremu, sredstva, i tehničke sustave za provođenje praktične obuke;
  - e) Operativni priručnik (Operations Manual) za rad centra za obuku, Programe za stručno osposobljavanje (Training Program) i Priručnik za provođenje obuke (Training Manual);
  - f) uspostavljen sustav kontrole kakvoće obuke;
  - g) adekvatnu dokumentaciju za obuku, nastavne materijale i knjižnicu;
  - h) elektronička i radiosredstva (računare, telefon, telefaks, radiostanica).

Članak 6.

(Posebni uvjeti koje mora ispunjavati centar za obuku)

- (1) Centar za obuku obavezan je osigurati:
  - a) učila predviđena programom obuke kao što su: makete, crteži, sheme, presjeci opreme, audio - vizuelna sredstva, instr - panel, računare;
  - b) zemljovid BiH i zemljovid aerodromske zone u odgovarajućoj razmjeri;
  - c) radionavigacijski zemljovid BiH i procedure za bazni aerodrom;
  - d) simulatore, za simulaciju postupka ili procesa;
  - e) druge uvjete ovisno od potreba konkretne obuke.
- (2) Oprema, sredstva i učila koja se koriste u obuci moraju biti funkcionalna i adekvatna.
- (3) Praktična obuka mora se provoditi na radnom mjestu u određenim organizacijskim jedinicama.

Članak 7.

(Organizacija i rukovođenje centrom za obuku)

- (1) Centar za obuku, ovisno od obujma, vrste programa obuke i broja kandidata na obuci, mora imati:

-
- a) odgovarajuću organizacijsku strukturu;
  - b) rukovoditelja centra za obuku;
  - c) voditelje teorijske i praktične obuke, sukladno s potrebama;
  - d) dovoljan broj predavača za teorijsku obuku;
  - e) dovoljan broj instruktora za praktičnu i teorijsku obuku;
  - f) potrebno administrativno - tehničko osoblje.

Članak 8.

(Rukovoditelj centra za obuku)

- (1) Rukovoditelj centra za obuku obavezan je da:
  - a) planira, organizira i prati provođenje obuke;
  - b) vodi brigu o održavanju odgovarajuće kakvoće obuke;
  - c) analizira i podnosi izvještaj o obuci;
  - d) provjerava pojedine faze obuke;
  - e) organizira završnu provjeru kandidata na obuci;
  - f) obavlja i druge poslove u svezi s obukom.
- (2) Rukovoditelj centra za obuku, mora imati najmanje tri godine iskustva kao predavač ili instruktor obuke i dovoljno iskustva na poslovima iz stavka 1. ovoga članka, i potrebno je da bude stalno uposlen na ovome mjestu.

Članak 9.

(Voditelji teorijske i praktične obuke)

- (1) Voditelj teorijske obuke mora imati najmanje dvije godine iskustva kao predavač teorijske obuke i dovoljno iskustva na poslovima iz stavka 1. članka 8. Angažira se sukladno s potrebama obuke.
- (2) Voditelj praktične obuke mora imati najmanje dvije godine iskustva kao instruktor praktične obuke i dovoljno iskustva na poslovima iz stavka 1. članka 8. Angažira se sukladno s potrebama obuke.

Članak 10.

(Predavač teorijske obuke)

- (1) Predavač teorijske obuke (u daljnjem tekstu: predavač) ne može imati nižu stručnu spremu od kandidata kojima provodi obuku.
- (2) Predavač mora imati stručnu spremu za odgovarajući domen iz kojega provodi obuku.
- (3) Predavač se mora nalaziti na listi stručnjaka za provođenje obuke na mjestu na koje je izabran i određen od operatora aerodroma.
- (4) Predavač se mora usavršavati u stručnom i metodsko - didaktičkom pogledu zašto operator aerodroma treba imati plan osposobljavanja, a može predavati najviše dva srodna teorijska predmeta.

Članak 11.

(Instruktor teorijske i praktične obuke)

- (1) Instruktor teorijske i praktične obuke za prihvate i otpreme zrakoplova, putnika i stvari, protupožarnu zaštitu zrakoplova i aerodroma i snabdijevanje zrakoplova gorivom i mazivom, mora ispunjavati uvjete propisane Pravilnikom o stručnom osposobljavanju, potvrđama i odobrenjima stručnog osoblja koje obavlja poslove od značaja za sigurnost zračne plovidbe na aerodromu.
- (2) Instruktor se mora nalaziti na listi stručnjaka za provođenje obuke na mjestu na koje je izabran i određen od operatora aerodroma.
- (3) Instruktor za praktičnu obuku u jednoj grupi može obučavati najviše tri kandidata.
- (4) Za izbor i imenovanje instruktora praktične obuke i ispitivača, operator aerodroma treba dobiti suglasnost BHDCA.
- (5) Instruktor obuke mora se usavršavati u stručnom i metodičkom - didaktičkom pogledu, zašto operator aerodroma treba imati plan osposobljavanja.

Članak 12.

(Sustav kontrole kakvoće obuke)

- (1) Operator aerodroma dužan je uspostaviti i provoditi kontrolu rada centra i kakvoće obuke.
- (2) Operator aerodroma dužan je u programima obuke odrediti standarde, odnosno kriterije koji se moraju zadovoljiti na ispitima kao minimalna razina pokazanog znanja za prolaz na ispitu.

DIO TREĆI - PRIRUČNICI I PROGRAMI ZA OBUKU

Članak 13.

(Operativni priručnik)

- (1) Centar za obuku mora izraditi Operativni priručnik o radu centra koji treba da sadrži sve značajnije naputke i podatke koji su potrebni operativnom osoblju za obavljanje njihovih dužnosti.
- (2) Operativni priručnik odobrava BHDCA i sastavni je dio odobrenja za rad centra za obuku.
- (3) Operativni priručnik može se izrađivati u jednom ili više dijelova i treba da sadrži:
  - a) DIO PRVI - Opće značajke o priručniku, vođenje i kontrolu operativnog priručnika;
  - b) DIO DRUGI - Organizacija centra za obuku, odgovornosti i dužnosti osoblja, kadrovsko i materijalno osiguranje obuke;
  - c) DIO TREĆI - Programi za stručno osposobljavanje;
  - d) DIO ČETVRTI - Stručno osposobljavanje za operativno osoblje.

Članak 14.

(Program za stručno osposobljavanje)

-
- (1) Program za stručno osposobljavanje mora se izraditi za svaki tip i vrstu obuke.
  - (2) Treba da sadrži temeljne instrukcije o obujmu i fazama teorijske i praktične obuke.

Članak 15.

(Priručnik za obuku)

- (1) Na temelju Programa za osposobljavanje i provjeravanje iz članka 14. ovoga Pravilnika, Centar za obuku, odnosno organizacija ovlaštena za osposobljavanje i provjeravanje obvezna je napraviti Priručnik za obuku u kom treba biti opisan postupak osposobljavanja stručnog osoblja koje obavlja poslove od značaja za sigurnost zračnog prometa, i drugog osoblja.
- (2) Sadržaj Priručnika za obuku, Operativnog priručnika i Programa za stručno osposobljavanje dat je u dodatku broj 1. ovoga Pravilnika.
- (3) Specijalistička obuka i tečaj, kao i obuka za obnavljanje koji se planiraju naknadno, mogu se provoditi po posebnim i odobrenim planovima i programima.

DIO ČETVRTI - NASTAVNA DOKUMENTACIJA I EVIDENCIJA

Članak 16.

(Nastavna dokumentacija i evidencija)

- (1) Centar za obuku obvezan je da vodi sljedeću dokumentaciju i evidenciju o obuci;
  - a) dnevnik teorijske i praktične obuke;
  - b) dnevnik provedenih vježbi;
  - c) evidenciju o kandidatima na obuci;
  - d) kontrolne i ispitne liste.

Članak 17.

(Nastavna i druga literatura za kandidate)

- (1) Centar za obuku obvezan je da za svakog kandidata osigura:
  - a) literaturu i nastavni materijal za obuku, na engleskom i domaćem jeziku;
  - b) kopiju programa obuke;
  - c) kopiju sigurnosnih postupaka i kućnog reda centra za obuku;
  - d) naputak za eksploataciju opreme, sredstva i sustava i ostalog na kome će se kandidat obučavati;
  - f) uputstvo za korištenje aerodroma na kome se provodi obuka.

Članak 18.

(Dosje o kandidatima na obuci)

- (1) Centar za obuku je dužan da vodi dosje za svakog kandidata na obuci koji treba da sadrži:
  - a) osobne podatke kandidata;

-
- b) prijavu za obuku;
  - c) rješenje o prijemu na obuku;
  - d) liječničko uvjerenje;
  - e) podatke o vrsti i trajanju obuke;
  - f) podatke o položenim ispitima,
  - g) podatke o izdatoj potvrdi o obučenosti, odobrenju za rad sa rokom valjanosti;
  - h) podatke o završenim tečajevima;
  - i) karton o školovanju.

Članak 19.

(Dosje o operativnom osoblju)

(1) Centar za obuku obavezan je da vodi dosje o svakoj rukovodećoj osobi, predavačima i instruktorima, koji su angažirani u provođenju obuke i minimalno treba da sadrži:

- a) osobne podatke;
- b) diplomu o stručnoj spremi;
- c) podatke o stručnoj obučenosti;
- d) ostale potrebne podatke.

Članak 20.

(Uvjerenje o položenom ispitu)

(1) Centar za obuku, svakom kandidatu koji je završio program obuke i položio ispit za stjecanje potvrde o obučenosti, odobrenja, produženje valjanosti potvrde i odobrenja, kao i nakon položenog posebnog ispita za stjecanje potvrde instruktora praktične obuke, izdaje uvjerenje o položenom ispitu, koje treba da sadrži:

- a) naziv centra za obuku;
- b) zakonski temelj za izdavanje;
- c) naziv uvjerenja;
- d) ime i prezime kandidata;
- e) naziv djelatnosti za koju je položio ispit;
- f) nadnevak polaganja ispita;
- g) broj uvjerenja i nadnevak izdavanja;
- h) potpis rukovoditelja centra za obuku.

Članak 21.

(Potvrda o obučenosti)

---

(1) Operator aerodroma, na temelju izdatih uvjerenja o položenim ispitima iz članka 20. ovoga Pravilnika i ispunjenja drugih propisanih uvjeta, svakom kandidatu izdaje ili produžava potvrdu o obučenosti, odobrenje i potvrdu za obavljanje poslova instruktora za praktičnu obuku.

(2) Potvrda treba da sadrži:

- a) naziv aerodroma,
- b) zakonski temelj za izdavanje,
- c) ime i prezime kandidata,
- d) naziv djelatnosti za koju je osposobljen,
- e) nadnevak izdavanja i period valjanosti,
- f) broj potvrde,
- g) potpis direktora aerodroma i pečat.

Članak 22.

(Potvrde o završenim specijaliziranim tečajevima)

(1) Za specijalizirane tečajeve, operator aerodroma, na temelju postignutih pojedinačnih rezultata na specijaliziranim tečajevima dobijenih od centra za obuku, svakom kandidatu koji je uspješno završio tečaj izdaje potvrdu o završenom tečaju.

(2) Podaci o završenim tečajevima vode se u dosjeu svakog uposlenog radnika.

DIO PETI - POSTUPAK ZA DOBIJANJE ODOBRENJA ZA RAD CENTRA ZA OBUKU

Članak 23.

(Odobrenja za rad centra za obuku)

(1) Niti jedna, pravna ili fizička osoba, ne može obavljati osposobljavanje stručnog zrakoplovnog osoblja za poslove na aerodromu u BiH ukoliko ne posjeduje rješenje i odobrenje izdato od BHDCA.

(2) Odobrenje za rad centra za obuku, može se izdati osobi koja ispunjava uvjete sukladno odredbama Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine i ovog Pravilnika, a nakon provedenog postupka za utvrđivanja ispunjenosti uvjeta.

(3) Odobrenje se može izdati s rokom valjanosti do 12 mjeseci.

Članak 24.

(Podnošenje zahtjeva za dobijanje odobrenja za rad centra)

(1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za rad centra podnosi se BHDCA najkasnije 60 dana prije početka rada centra za obuku.

(2) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja podnose se sljedeći dokumenti:

- a) Rješenje o upisu u registar aerodromskog poduzeća ili poduzeća koje obavlja poslove usluga, a koje izdaje nadležno tijelo;
- b) Operativni priručnik o radu centra za obuku;
- c) Priručnik za sve vrste obuke koji su usuglašeni sa propisanim programima za obučavanje osoblja;

-
- d) Spisak stručnog osoblja koje će izvoditi teorijsku i praktičnu obuku, s navođenjem njihove stručne spreme i vrste potvrda koje posjeduju;
  - e) Popis i skice prostorija za izvođenje teorijske i praktične obuke;
  - f) Podaci o opremi, sredstvima, sustavima, radnim mjestima i drugom, gdje će se kandidati obučavati;
  - g) Spisak ostalih uređaja i učila za izvođenje teorijske i praktične obuke za svaku vrstu obuke.

Članak 25.

(Podnošenje zahtjeva za produženje odobrenja i promjene)

- (1) Zahtjev za produženje odobrenja, podnosi se BHDCA najkasnije 30 dana prije isteka valjanosti odobrenja, a za izmjene, dopune i otkazivanje odobrenja za rad centra za obuku podnosi se 10 dana prije nastupanja promjena.
- (2) Uz zahtjev za produženje važenja odobrenja ili izmjenu odobrenja prilažu se:
  - a) dokazi da su promjene nastale u tijekom valjanosti odobrenja sukladno s ovim Pravilnikom;
  - b) podaci o broju kandidata koji su bili na obuci, koji su završili i položili ispit za stjecanje potvrde o obučenosti i odobrenja, obnovili valjanost potvrda odnosno odobrenja po završenoj obuci, kao i aktivnosti centra za obuku za period valjanosti odobrenja.

Članak 26.

(Provođenje postupka za izdavanje potvrde za rad centra za obuku)

- (1) Postupak za utvrđivanje ispunjenosti uvjeta za izdavanje, produženje, izmjene/dopune, i otkazivanje odobrenja za rad centra za obuku provodi se prema odredbama ovog Pravilnika a na temelju podnesenog zahtjeva.
- (2) Na temelju podnesenog zahtjeva, povjerenstvo nadležne entitetske direkcije provodi postupak za utvrđivanje ispunjenosti uvjeta za rad centra za obuku i sačinjava zapisnik koji sa dokaznim materijalom dostavlja BHDCA.
- (3) Ukoliko su ispunjeni uvjeti, BHDCA izdaje:
  - a) rješenje za rad centra za obuku u kome se utvrđuje: poslovi koje može obavljati, uvjeti i obveze za rad, ograničenja u radu i rok valjanosti odobrenja
  - b) odobrenje (potvrdu) za rad.
- (4) Ukoliko podnositelj zahtjeva ne ispunjava uvjete, određuje se vrijeme za otklanjanje nedostataka ili se zahtjev odbacuje.

Članak 27.

(Inspekcijski nadzor)

- (1) Centar za obuku obavezan je provoditi aktivnosti sukladno s dobijenim rješenjem i odobrenjem za rad. Svaka promjena uvjeta rada centra za obuku mora se prethodno prijaviti BHDCA i dobiti odobrenje za promjene.
- (2) Inspekcijski nadzor nad radom centra za obuku provode ovlaštene zrakoplovni inspektori BHDCA.

---

(3) Operator aerodroma obavezan je inspektorima omogućiti neometan pristup svim prostorijama, opremi, sredstvima i dokumentaciji koja se odnosi na rad i odobrene aktivnosti centra za obuku.

Članak 28.

(Suspendiranje i poništenje odobrenja za rad centra za obuku)

(1) Ukoliko se utvrdi da se centar za obuku ne pridržava zahtjeva iz dobijenog odobrenja za rad, odnosno njegova organizacija, objekti, oprema, sredstva i operativno osoblje nisu sukladni s važećim propisima i uvjetima rada, BHDCA može suspendirati odnosno ograničiti rad centra na određeni vremenski period dok se razlozi za njeno poduzimanje ne otklone.

(2) U slučaju neispunjenja potrebnih uvjeta iz stavka 1. ovoga članka u zadatom roku ili drugih situacija kojima se znatno narušava sigurnost zračne plovidbe, BHDCA može poništiti, odnosno opozvati odobrenje za rad centru za obuku.

DIO ŠESTI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 29.

(Operativne naredbe generalnog direktora BHDCA)

(1) Generalni direktor BHDCA može Operativnim naredbama ograničiti uporabu ovoga Pravilnika ili odrediti posebne i dopunske uvjete u njegovoj primjeni, ukoliko to budu zahtijevale odredbe propisa BiH i entiteta, kao i ukoliko to bude proizlazilo iz zahtjeva regulative ICAO, IATA, JAR i drugi.

(2) Operativna naredba sadrži:

- a) razlog izdavanja;
- b) primjenjivost i dužinu trajanja;
- c) radnje i postupke koje treba poduzeti.

Članak 30.

(Ostale obveze)

(1) Centar za obuku koji je uvjerenje stekao po odredbama Pravilnika o uvjetima koje mora da ispunjava škola ili školski centar za obučavanje zrakoplovnog osoblja ("Službeni list SFRJ", br. 72/91), rad centra za obučavanje zrakoplovnog osoblja uskladiti će sa zahtjevima ovoga Pravilnika u roku od tri mjeseca od dana objavljivanja.

(2) Za sve pojedinosti koje nisu utvrđene ovim Pravilnikom primjenjivati će se standardi i praksa IATA, ICAO, EASA; i domaći regulativni propisi koji se odnose na ovu domenu.

Članak 31.

(Stupanje na snagu)

Pravilnik stupa na snagu osam dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 02-292.3-214-1/07
7. ožujka 2007. godine
Sarajevo

Generalni direktor
Đorđe Ratkovića, v. r.

Dodatak br.1.

1. SADRŽAJ OPERATIVNIG PRIRUČNIKA - OPERATIONS MANUAL

DIO PRVI- OPĆI DIO

1.1. Vođenje i kontrola operativnog priručnika:

- a) uvod, namjena priručnika,
- b) izjava da je urađen sukladno s važećim propisima i uvjetima za izdavanje odobrenja,
- c) izjava da priručnik sadrži naputke kojih se osoblje mora pridržavati u obavljanju svojih dužnosti,
- d) popis i sadržaj svih dijelova priručnika, kratak opis različitih dijelova, njihov sadržaj, namjena i primjena.

1.2. Sustav dopuna i izmjena:

- a) distribucija i dostupnost priručnika,
- b) dopunjavanje i ažuriranje priručnika (uvjeti kada se izvodi, podaci o osobi/oma koje su odgovorne za izdavanje i unošenje izmjena i dopuna),
- c) izjava da se ne može mijenjati bez odobrenja,
- d) popis i način označavanja stranica i njihov početak valjanosti.

DIO DRUGI - Organizacija centra za obuku:

- a) organizacijska struktura (administracija - funkcije i rukovodstvo),
- b) odgovorne osobe,
- c) odgovornosti i dužnosti rukovodećeg osoblja i osoblja koje učestvuje u obuci,
- d) uvjeti koje osoblje mora ispunjavati,
- e) disciplina kandidata na obuci,
- f) lista predavača i instruktora sa temeljnim podacima i funkcijama,
- g) prostorije i mjesta izvođenja obuke,
- h) sredstva i oprema za obuku,
- i) planovi obuke i raspored rada,
- k) operativna kontrola i nadzor (sustav kontrole kvaliteta),
- j) postupci i obveze organizatora i izvođača obuke,
- l) dokumentacija i evidencija u svezi s obukom,
- n) temeljni načini praćenja, provjeravanja i ocjenjivanja,
- m) arhiviranje.

DIO TREĆI - Osnovne aktivnosti centra i način ostvarivanja:

- a) vrste obuka i osnovni podaci, ciljevi i zadaće,

-
- b) programi stručnog osposobljavanja,
  - c) tipovi osposobljavanja,
  - d) tijek obuke i razina obučenosti koji treba postići obukom,
  - f) vrijeme trajanja obuke (minimalno i maksimalno),
  - g) sadržaj teorijske i praktične obuke po predmetima sa ciljevima i zadaćama,
  - h) metode, oblici i sredstva koja se koriste u obuci,
  - i) način provjeravanja i ocjenjivanja,
  - j) standardi i razine znanja i obučenosti koji se moraju postići obukom.

DIO ČETVRTI - Osposobljavanje stručnog osoblja:

- a) program osposobljavanja i provjere za operativno osoblje koje je angažirano u provođenju obuke,
- b) odgovorne osobe za standarde i osposobljavanje,
- c) vrste obuka (temeljna, za ponavljanje, specijalistička obuka i kursevi),
- d) unapređenje obuke,
- e) procjene standarda,
- f) provjera stručnosti.

2. SADRŽAJ PROGRAMA ZA OBUKU - TRAINING PROGRAM

- a) cilj i zadaci obučavanja,
- b) tijek i razina obučavanja koji se treba postići,
- c) sadržaj teorijske i praktične obuke,
- d) trajanje obuke (minimalno i maksimalno),
- e) rezultati koji se trebaju postići obukom.

3. SADRŽAJ PRIRUČNIKA ZA OBUKU - TRAINING MANUAL

- a) plan obuke
- b) sadržaj teorijske obuke po predmetima i nastavnim pitanjima s ciljevima i zadaćama, metode, oblici i sredstva koja se koriste u obuci, način praćenja, provjeravanja i ocjenjivanja,
- c) sadržaj praktične obuke po predmetima i nastavnim pitanjima s ciljevima i zadaćama metode, oblici i sredstva koja se koriste u obuci, način praćenja provjeravanja i ocjenjivanja;
- d) standardi i razine znanja i obučenosti koji se moraju postići obukom.